

Ο Μέγας Βασίλειος και η μουσική

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Εκδήλωση με τίτλο «Μέγας Βασίλειος: Μουσική, Πολιτισμός, Ιστορία» πραγματοποιεί το Τμήμα Μουσικών Σπουδών προς τιμή και μνήμη των Τριών Ιεραρχών της Ορθοδοξίας με τη συνεργασία της Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως-Σταυρουπόλεως και του Δήμου Συκεών Θεσσαλονίκης. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 25 Ιανουαρίου 2014, ώρα 19:00, στο Κλειστό Θέατρο Συκεών (Ρήγα Φεραίου και Μεγάρων, Συκιές - λεωφορεία: 18, 23, 28, 28Α, 28Β).

Συμμετέχουν:

- Ερευνητική «Ομάδα Βυζαντινής Παλαιογραφίας»(επιστ. υπεύθ. Μαρία Αλεξάνδρου, επίκ. καθηγ.),
- Βυζαντινός Χορός του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (επιστ. υπεύθ. Μαρία Αλεξάνδρου, επίκ. καθηγ.),
- Σχολή Βυζαντινής Μουσικής Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως-Σταυρουπόλεως 'Ιωσήφ ο Υμνογράφος'(υπεύθ. Δήμος Παπατζαλάκης, υπ. διδ. βυζ. μουσικολογίας),
- Σύνολο «Μουσικό Πολύτροπο» (επιστ. υπεύθ. Ιωάννης Καϊμάκης, αναπλ. καθηγ.) και
- Γεωργία Χριστοδούλου-Τερζή (ΕΤΕΠ ΠΕ05 Τμήματος Μουσικών Σπουδών).

Πηγή: Μανόλης Χατζηγιακουμής, Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820 (Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, 1980), εικ. 5

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:

Γεωργία Χριστοδούλου-Τερζή Ομιλία με θέμα: Ιστορικό, κοινωνικό και πνευματικό πλαίσιο της Μικράς Ασίας κατά τον 8^ο αι. μ.Χ. διάρκεια 15΄

Β΄ μέρος

«Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής»

«Βυζαντινός Χορός Τμήματος Μουσικών Σπουδών»

Σχολή Βυζαντινής Μουσικής «Ιωσήφ ο Υμνογράφος»

Ο Μέγας Βασίλειος και η μουσική

Το Β΄ μέρος της εκδήλωσης με ερευνητικό και παιδαγωγικό σκοπό έχει ως αφητηρία διάφορα χωρία του Μεγάλου Βασιλείου (329/330-379), που μιλούν για το φαινόμενο της μουσικής. Η προσεκτική μελέτη αυτών των χωρίων μας οδηγεί σε ένα συναρπαστικό ταξίδι πίσω στα πρωτοχριστιανικά και παλαιοχριστιανικά χρόνια, όπου τίθενται οι βάσεις της φιλοσοφίας της ελληνικής εκκλησιαστικής μουσικής.

Η Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής και ο Βυζαντινός Χορός του

Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (υπεύθ. επίκ. καθηγ. Μαρία Αλεξάνδρου), σε συνεργασία με τη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως-Σταυρουπόλεως «Ιωσήφ ο Υμνογράφος» (υπεύθ.: Δήμος Παπατζαλάκης) σκιαγραφούν το μουσικο-ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι στοχασμοί του μεγάλου Ιεράρχη σχετικά με τη μουσική, ψάλλοντας από χειρόγραφα, ιστορικές εκδόσεις και άλλες σημαντικές πηγές τα εξής κομμάτια τα περισσότερα των οποίων, ως ποιητικά κείμενα, εν μέρει όμως και ως μουσική, ανάγονται στην πρώτη χριστιανική χιλιετία:

- «Μακαρισμοί» ήχος α΄, Αναστασιματάριον Πέτρου Πελοποννησίου, επιμ. Πέτρου Εφείου (Βουκουρέστι, 1820, επαν. Κουλτούρα, Αθήνα, 1999)
- «Βαπτιστὰ τοῦ Χριστοῦ», Τροπάριο εις τιμήν Τ. Προδρόμου, ήχο πλ. α΄, Κατανυκτικός Εσπερινός Μ. Τεσσαρακοστής. Καταγραφή από εκτέλεση του π. Γεωργίου Τσέτση, σύμφωνα με παλαιά παράδοση του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με βάση την ηχογράφηση: Μ. Χατζηγιακουμής, Σύμμεικτα 2, τρ. 1.
- «Τὸν ζηλωτὴν Ἡλίαν», Απολυτίκιο Μ. Αντωνίου, σε ήχο δ΄ χρωματικό, Μουσική Κυψέλη Στεφάνου Λαμπαδαρίου (Κ/πολη, 1883, επαν. Πολυχρονάκης)
- «Ὁ ποιμενικὸς αὐλός», Απολυτίκιο Μ. Γρηγορίου, σε ήχο α΄, από τη Μουσική Κυψέλη Στεφάνου Λαμπαδαρίου (Κ/πολη, 1883, επαν. Πολυχρονάκης)
- «Κύριος ποιμαίνει με», Ψαλμ. 22ος, αποσπάσματα. Κείμενο Πρ. Δαβίδ (10ος αι. π.Χ.), σε νέο αργό παπαδικό μέλος Γρηγ. Στάθη (2004)
- «Φῶς ἱλαρόν», πρωτοχριστιανικός ύμνος σε ήχο δ΄/β΄/λέγετο χρωματικό. Στάδια ιστορικής εξέλιξης της μελοποιίας του
- «Ο Επινίκιος Ὑμνος» («Sanctus») της Θείας Λειτουργίας Μ. Βασιλείου: μια ιστορική αναδρομή (εβραϊκή, λατινική, βυζαντινή παράδοση)
- «Ὡ θεία καὶ ἱερά», στιχηρό ιδιόμελο εις τιμήν Μ. Βασιλείου, σε ήχο α΄, ποίημα Βυζαντίου (7ος αι.), μέλος από τη Μουσική Κυψέλη Στεφάνου Λαμπαδαρίου (Κ/πολη, 1883, επαν. Πολυχρονάκης)
- «Τα Παινέματα της Χίου», σε ήχο πλ. α΄, καταγραφή Πέτρου Παπαεμμανουήλ
- «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν», Απολυτίκιο Μ. Βασιλείου σε ήχο α΄, μέλος από τη Μουσική Κυψέλη Στεφάνου Λαμπαδαρίου (Κ/πολη, 1883, επαν. Πολυχρονάκης) διάρκεια 40΄

Γ΄ μέρος

«Μουσικό Πολύτροπο»

- Χριστός γεννάται, βυζαντινός ύμνος
- Χριστούγεννα πρωτούγεννα, τραγούδι Τριλόφου Χαλκιδικής
- Αρχιμηνιά κι' Αρχή-Χρονιά, κάλαντα Γρεβενών

- Μάνα αργυρό μ' κλωντήρι, τραγούδι Τριλόφου Χαλκιδικής
- Αφήνω γεια, τραγούδι Μακεδονίας
- Άσπρο τριαντάφυλλο, τραγούδι Ηπείρου
- Πέρδικά μου, τραγούδι Θάσου
- Άννα στο δάσος, τραγούδι Μακεδονίας